

Sverige behöver ett mer robust elnät innan nästa storm slår till

Elavbrott kostar redan samhället miljardbelopp varje år. När extremväder blir allt vanligare i ett redan belastat elsystem ökar riskerna ytterligare. Sverige behöver därför både bygga ut elnätet och använda befintlig kapacitet smartare genom bättre planering och flexibilitet – men då krävs tydliga politiska prioriteringar och signaler, skriver Anna Andersson, vd Schneider Electric Sverige.

När stormen Dave så sent som under påskhelgen drog in över Sverige drabbades många svenskar av långvariga elavbrott. Och under snöovädret i vintras blev över 100 000 hushåll och företag utan el – och konsekvenserna blev långt allvarigare än mörka lampor och kalla spisar.

Vård, vattenförsörjning, betalningar och industriproduktion blev lidande. Samhällskritiska funktioner tvingas gå på reservkraft, vilket oftast innebär dyra och omiljövänliga dieselaggregat.

Pressen är redan hård på det svenska elsystemet. Och elektrifieringen av industri och transporter driver upp efterfrågan och ökar belastningen ytterligare. För industrin innebär detta produktionsstopp och osäkra leveranser. För kommuner och samhällsviktig verksamhet handlar det om dyr reservdrift, störningar i verksamheten och ökade risker.

Här blir leveranssäkerheten avgörande, som mäts i hur ofta avbrott inträffar och hur länge de varar. Målet för elbolagen brukar vara en tillgänglighet på 99,99 % – men som vi vet är verkligheten en annan.

Exempelvis uppskattar Energimarknadsinspektionen att den genomsnittliga avbrottstiden i lokalnäten uppgick till 63 minuter per kund under 2024 och de direkta kostnaderna till 1,27 miljarder kronor – utan att alla följeffekter räknats in. När oväder och stormar slår till krävs dessutom extra personal, utrustning och reparationer under hård tidspress.

För att minska kostnaderna och ge industrin tryggare förutsättningar behöver nätbolagen arbeta mer förebyggande, med riskkartor som identifierar utsatta sträckor och resurser som kan flyttas innan skador uppstår.

Det är utmärkt att Svenska kraftnät och elnätsbolagen planerar omfattande investeringar i nya ledningar och stationer fram till 2033. Helt nödvändiga satsningar för både elektrifieringen och Sveriges konkurrenskraft. Men det kommer att inträffa många stormar innan dess, eftersom tillståndsprocesser och byggtider tar tid.

Därför behöver Sverige göra två saker. Redan nu.

1. Fortsätta bygga ut elnätet där behovet är störst.
2. Använda det befintliga elnätet betydligt smartare.

Flexibel elanvändning är ett av de snabbaste sätten att stärka systemet.

Energimyndigheten bedömer att elintensiv industri i närtid kan anpassa 5–15 procent av sin elanvändning utan större investeringar. Det kan kapa effekttoppar, frigöra lokal kapacitet och minska risken för överbelastning i nätet.

Men potentialen kommer inte att realiseras av sig själv. För att flexibilitet ska fungera i praktiken krävs tydliga spelregler från politiken: beslut med tydliga prioriteringar och incitament som gör det möjligt att agera snabbare.

Gör flexibilitet enkel och lönsam. Standardisera avtal och ersättningsmodeller så att industri, fastigheter och andra stora elanvändare kan bidra. Då kan nätbolag använda flexibiliteten där den gör mest nytta.

Prioritera förebyggande driftförmåga som kritisk infrastruktur. Sätt krav och incitament som driver bättre övervakning, mer träffsäkert underhåll, snabbare omkoppling och bättre beredskapsplanering inför oväder.

Korta ledtider i genomförandet. Förenkla och standardisera processer för upphandling, datautbyte och samverkan, och skapa snabbspår för åtgärder som ger effekt i befintliga nät, inte bara i nya ledningar.

Nästa extremväder är inte en fråga om, utan *när*. Om vi inte både bygger ut och använder nätet smartare riskerar kostnaderna att bli ännu större för företaget, samhället och för svensk konkurrenskraft.

Anna Andersson, vd på Schneider Electric Sverige

Om Schneider Electric

Schneiders syfte är att **påverka** genom att ge alla möjlighet att **göra det mesta av vår energi och våra resurser**, och därigenom överbygga framsteg och hållbarhet för alla. På Schneider kallar vi detta **Life Is On**.

Vår mission är att vara den betrodda partnern inom **hållbarhet och effektivitet**.

Vi är en **global ledare inom industriell teknologi** som för med sig världsledande expertis inom elektrifiering, automation och digitalisering till smarta **industrier**, robust **infrastruktur**, framtidssäkrade **datacenter**, intelligenta **byggnader** och intuitiva **hem**. Förankrade i vår djupa branschkunskap tillhandahåller vi integrerade, helhetslösningar med AI-aktiverad industriell IoT med uppkopplade produkter, automation, programvara och tjänster, vilket levererar digitala tvillingar för att möjliggöra lönsam tillväxt **för våra kunder**.

Vi är ett **företag för människor** med ett ekosystem av 150 000 kollegor och över en miljon partners verksamma i över 100 länder för att säkerställa närhet till våra kunder och intressenter. Vi omfamnar **mångfald och inkludering** i allt vi gör, styrs av vårt meningsfulla syfte om en **hållbar framtid för alla**.